

Utajený půvab Lužických hor

KRAJEM PAŠERÁKŮ, TAJEMNÝCH ZŘÍCENIN A ZTICHLÉ HISTORIE

„Mámo, koukej, to jsou panoramata!“ chtělo by se zvolat s otcem Homolkou, když putujete silnicí vedoucí na vrch Vápenný a před vámi se objeví veduta Lužických hor. Vápenný do těchto pohraničních hor sice nepatří, ale rozhled z něj je skvělý.

FOTO: JIRÍ STEJSKAL

Kraj sklářů, chráněných území, šumících hvozďů, památných stromů, skvělého koupání, ladných luk či tajemných zřícenin hradů. Nic z toho však nevystihuje genia loci tohoto opomíjeného regionu bez zbytku. Pro začátek bychom se mohli spokojit s konstatováním, že se v Lužických horách cyklisté nesrážejí s pěšími turisty ani mezi sebou, jako je tomu v nedalekých Jizerských horách nebo Českém ráji. Často se pocestnému na jaře či na podzim stane, že za celý den nepotká ani človíčka.

Záhvozdi

Lužické hory se rozprostírají zhruba mezi Jablonným v Podještědí a Krásnou Lípou. Jejich větší část se nachází na české straně, za pozornost však stojí také německá. Lázeňská městečka Oybin a Jonsdorf bývala v minulém režimu vyhlášeným rekreačním centrem pro „endérácké papaláše“ a na jejich vzhledu to je dodnes vidět. Tamější lesní stezky, upravené domy a zahrady mané připomínají trochu kýčovitě Švýcarsko.

Dnešní Žitavské hory, dříve Záhvozdi (neboť státní hranice vede přesně po hřebenu Hvozdu – Hochwaldu), nabízejí širokou paletu využití volného času. Od svezení sto let starým vláčkem přes výtečné koupání ve vzorně vybavených koupalištích až po náročné via ferraty (železné cesty), které byste spíše hledali v tyrolských Dolomitech. Rozsáhlé a bizarní skalní město leží jižně od lázeňského německého městečka Jonsdorf. Nejznámější z jeho útvarů jsou Mühlsteinbrüche, které jsou vyhledávaným cílem horolezců. Nejpozoruhodnější věže nesou jména Velké a Malé varhany (Grosse und Kleine Orgel). Trasa po skalním městečku končí u vyhlídky zvané Jeptiška (Nonnenfelsen). Pod ní se nachází restaurace a malý rybník s půjčovnou pramic.

Nedaleko ležící lázně Oybin jsou prvně připomínány už v 11. století. Dodnes se zde zachoval komplex zřícenin a gotický kostel stojící na skále nad městem. Postaven byl v roce 1316 a o tři roky později ho převzali čeští páni. Císař Karel IV. hrad rozšířil a nechal zde postavit klášter pro celestýny z Francie. V Oybi-

nu se nachází unikátní Svatební kostelík z roku 1734. Jde o barokní horskou celodřevěnou stavbu s nevídanou vnitřní výzdobou.

Tradice pašeráků

Na státní hranici, která Lužické hory přetíná, se dnes nachází hned několik turistických přechodů. Mimo jiné to jsou Dolní Světlá – Waltersdorf, Krompach – Jonsdorf, Krompach – Hain, Petrovice – Kammlach, Petrovice – Lückendorf.

Hranice vždy lákala pašeráky. Největší rozkvět tohoto řemesla nastal kolem roku 1800. Nejdůležitější pašeráckou osadou té doby bývaly Rynoltice. Právě tam vznikla společnost, které se říkalo „kompanie“. Organizovala pašování tabáku, doutníků, cukru, kávy, textilu a střelného prachu ve velkém. Pašování ustalo až po zřízení finanční stráže v roce 1843. Po pašeráckých zůstaly v Lužických horách desítky, možná stovky nejrozumnějších pašeráckých stezek, které nikdy neztratily na svém významu ani kouzlu. Dodnes se právě zde pokoušejí organizované